

Київський університет імені Бориса Грінченка
Університетський коледж

Циклова комісія суспільних дисциплін і правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

09

2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

для студентів

спеціальності 081 Право
освітнього рівня молодший спеціаліст
освітньої програми Право

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2402/19
[Signature]
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2019 р.

Київ – 2019

Розробник Мусіяченко О. С., викладач циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Університетського коледжу

Викладач Мусіяченко О. С., викладач циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Університетського коледжу

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства
Протокол від 29 серпня 2019 року № 1

Голова циклової комісії (Н.К. Бурдіна)

Робочу програму перевірено
« 30 » серпня 2019 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи (З.Л. Гейхман)

Заступник директора з навчальної роботи (Я.В. Карлінська)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна форма навчання
Вид дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Загальний обсяг кредитів/годин	5/150
Курс	2
Семестр	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	5
Обсяг кредитів	5
Обсяг годин, у тому числі:	150
Аудиторні	100
Модульний контроль	10
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	50
Форма семестрового контролю	Залік

2. Мета і завдання навчальної дисципліни:

Мета навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» передбачає опанування студентами інструментарієм науки історії держави і права зарубіжних країн, вивчення конкретних державних інструментів та систем права, розкриття основних закономірностей процесу державно-правового розвитку, починаючи з часів виникнення держави і права і закінчуючи політичними і правовими структурами сучасності.

Метою викладання дисципліни є забезпечення майбутніх юристів знаннями в галузі права, про сутність, форми, походження, історичний розвиток держави і права, право взагалі, так і знань в юриспруденції, визначити місце і значення теорії держави і права в сучасному світі, в суспільстві.

Завданням курсу є сприяти формуванню фахівця, здатного широко і глибоко мислити; розвивати творчий потенціал особистості майбутнього спеціаліста, формувати вміння розбиратися у складних процесах як минулого, так і сучасних, підготувати студента до активного громадського життя.

3. Результати навчання за дисципліною:

- володіє категоріальним апаратом історії зарубіжного права, а також базовими теоретичними концепціями, що складають основу курсу; знає предмет, метод та періодизацію історії світового права;
- розуміє сутність і закономірності еволюції світових правових традицій;
- знає особливості зародження і розвитку світової правової системи в цілому, а також окремих її галузей у різні історичні періоди; знати фактичний матеріал щодо формування та розвитку державно-правових інститутів та їх хронологію;

- розуміє актуальні проблеми історії зарубіжного права на сучасному етапі розвитку науки; знати історію кодифікації світового права, а також основні джерела права та закономірності їх розвитку.
- використовує набуті теоретичні знання з історії зарубіжного права у професійній діяльності розв’язуючи конкретні завдання;
- визначає загальні закономірності виникнення та еволюції системи права у різні історичні періоди; аналізувати процеси розвитку права та державності у їх взаємозв’язку та взаємозалежності зі світовими тенденціями;
- розкриває особливості еволюції наукових поглядів світових діячів на державу і право; аналітично мислити,
- систематизує та узагальнює матеріал з історії світового права; вільно орієнтуватися в системі джерел права та аналізувати їх на принципах історизму; об’єктивно висвітлювати основні принципи побудови сучасної правової системи провідних країн світу

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна			Самостійна
		Лекції	Семінари	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.Форми держави та право стародавніх держав					
Тема 1. Загальна характеристика курсу «Історія держави і права зарубіжних країн»		2			2
Тема 2. Загальна характеристика розвитку держави і права Стародавнього світу. Єгипет та Вавилон.		2	2		2
Тема 3. Держава і право Стародавньої Індії		2		2	2
Тема 4. Держава і право Стародавнього Китаю		2	2		2
Тема 5. Держава і право Стародавньої Греції та Риму		2		2	2
Тема 6. Держава і право Візантійської імперії		2	2		2
Модульний контроль	2				
Разом		12	6	4	12
Змістовий модуль 2.Феодалні держави і право країн центральної та східної Європи					
Тема 1. Загальна характеристика держави і права феодалного періоду. Держава і право франків		2		2	2
Тема 2. Держава і право Франції періоду Середньовіччя		2	2		2
Тема 3. Держава і право феодалної Англії		2		2	2
Тема 4. Держава і право феодалної Німеччини		2	2		2
Тема 5. Становлення права слов’янських народів		2			2
Модульний контроль	2				
Разом		10	4	4	10
Змістовий модуль 3.Держави і право країн Сходу					

Тема 1. Виникнення і розвиток мусульманських Держав. Держава і право Арабського Халіфату		2		2	2
Тема 2. Турецький султанат (Османська імперія)		2	2		2
Тема 3. Виникнення і розвиток феодальних держав Далекого Сходу. Феодальна держава у Китаї		2			2
Тема 4. Японське середньовічне право		2		2	2
Тема 5. Держава і право Золотої Орди		2	2		2
Модульний контроль	2				
Разом		10	4	4	10
Змістовий модуль 4. Виникнення та розвиток буржуазної держави і права					
Тема 1. Загальна характеристика держави і права буржуазного періоду Держава і право Англії нового періоду		2		2	2
Тема 2. Держава і право США нового періоду		2	2		2
Тема 3. Держава і право Франції нового періоду		2			2
Тема 4. Держава і право Німеччини Нового періоду		2		2	2
Тема 5. Держава і право Російської імперії та імперії Габсбургів		2	2		2
Модульний контроль	2				
Разом		10	4	4	10
Змістовий модуль 5. Розвиток держави і права новітнього часу					
Тема 1. Держава та право країн центральної та східної Європи у 1920-1930-х		2		2	2
Тема 2. Держава та право США новітнього періоду		2		2	2
Тема 3. Розвиток держави в далекосхідних Країнах		2			2
Тема 4. Особливості держави та права країн близького Сходу новітнього часу		2	2		2
Модульний контроль	2				
Разом		8	2	4	8
Усього		50	20	20	50

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Форми та право стародавніх держав

Лекція 1. Загальна характеристика курсу «Історія держави і права зарубіжних країн» (2 год.)

Предмет історії держави і права зарубіжних країн.

Методологія.

Періодизація історії держави і права зарубіжних країн.

Значення вивчення історії держави і права зарубіжних країн.

Основні поняття теми: суспільно – політична наука, джерела права, історіографія, історичний метод, порівняльний метод, метод аналогії, екстраполяція, пізнавальна функція, прогностична функція, правові інститути.

Лекція 2. Загальна характеристика розвитку держави і права Стародавнього світу. Єгипет та Вавилон. (2 год.)

Поняття Східної та Західної традиції розвитку держави і права. Азіатський спосіб виробництва. Характерні особливості зародження та розвитку держави та права

Стародавнього Сходу. Поняття античності. Характерні особливості та тенденції розвитку держави і права країн античності.

Специфічні риси політичної організації. Періодизація розвитку держави і права Стародавнього Єгипту. Розвиток землеробства, іригаційна система. Державний лад. Формування поняття “східна деспотія”. Влада фараонів. Апарат управління державою. Соціальна Структура. Характеристика правової системи. Поняття правової норми та правопорушення в Стародавньому Єгипті. Джерела – пам’ятки права Стародавнього Єгипту.

Соціально-економічний та політичний розвиток Межиріччя наприкінці III тис. до н.е. Розвиток релігії, права, писемності. Періодизація розвитку держави і права Месопотамії. Джерела – пам’ятки права Межиріччя. Правовий статус авілумів, мушкенумів, воїнів, селян та рабів. Характеристика органів державної влади. Характеристика Законнику царя Хаммурапі. Цивільне, сімейне та карне право.

Основні поняття теми: азіатський спосіб виробництва, “східна деспотія”, авілум, мушкенум, Законник царя Хаммурапі.

Семінар 1. Загальна характеристика розвитку держави і права Стародавнього Єгипту та Вавилону (2 год.)

Лекція 3. Держава і право Стародавньої Індії (2 год.)

Виникнення держави в Індії. Періодизація розвитку держави і права в Індії. Суспільний лад. Система варн. Державний лад. Центральне і місцеве управління. Суд і судочинство. Джерела і основні риси права.

Основні поняття теми: касты, варни, закони Ману, дхармашастри, веди, реформи Ашоки

Лекція 4. Держава і право Стародавнього Китаю (2 год.)

Виникнення і розвиток держави і права в Китаї. Періодизація розвитку держави і права в Китаї. Особливості суспільного і державного ладу. Реформи, спрямовані на руйнування громади. Армія. Джерела і основні риси права.

Основні поняття теми: конфуціанство, доасизм, легізм, моїзм, книга законів царства Вей, реформи Шан Яна, імперія Цінь Ши Хуанді, «період воюючих країн»

Лекція 5. Держава і право Стародавньої Греції та Риму (2 год.)

Рабовласницькі держави в Стародавній Греції. Реформи Солона і Клісфена.

Спарта: суспільний устрій, організація влади. Цивільно-правові інститути Стародавніх Афін і Спарти. Джерела права. Публічне і приватне право.

Рабовласницька держава в Стародавньому Римі. Правове становище населення. Реформи Сервія Туллія. Утворення аристократичної республіки.

Демократичні засади республіканського ладу.

Падіння республіки і перехід до імперії. Падіння імперії. Римське рабовласницьке право, етапи його розвитку. Джерела права. Публічне і приватне право.

Основні поняття теми: реформи, кріптерії, закони Лікурга; елліни, спартіати, ілоти, патріархальна система, рабовласницьке право, ордалії, принцип таліону, тимократія, майновий ценз, геліея, реформи Клісфена, герусія, ефори, аристократія, закони Драконта, закони XII таблиць, імперія, квіритське право, республіка, принципат, домінат, консули, магістрати, демократія, реформи, кріптерії, майновий ценз,

аристократія, закони Драконта, закони XII таблиць, імперія, квіритське право, республіка, принципат, домінат, консули, магістрати, демократія.

Семінар 2. Держава і право Стародавніх Індії, Китаю, Стародавньої Греції та Риму (2 год.)

Лекція 6. Держава та право Візантійської імперії (2 год.)

Державність візантійської імперії. Адміністративна система. Бюрократична система Візантії. Місцеве та військове управління. Взаємодія держави та церкви. Еволюція соціально-правового ладу. Соціальна структура. Особливості візантійського феодалізму. Судово-правова система.

Основні поняття теми: фамілія, церковна юстиція, Кодекс Юстиніана, Еклога, пронія, династ.

Семінар 3. Держава і право стародавніх Греції, Риму та Візантії

Змістовий модуль 2. Феодальні держави і право країн центральної та східної Європи

Лекція 7. Загальна характеристика держави і права феодального періоду. Держава і право франків. (2 год.)

Поняття феодалізму. Відносини сюзеренітету-васалітету. Формування основи феодального господарства – манора. Основні етапи розвитку феодальних держав. Суспільний лад у феодальних державах. Роль церкви у формуванні держави і права. Папська революція, її зміст та роль в розвитку й формуванні західної традиції права та держави. Характерні особливості розвитку середньовічного права. Види середньовічного права: королівське, феодальне, маноріальне, міське, торгівельне, цехово-гільдійське, церковне. Виникнення університетів та рецепція римського права.

Основні етапи виникнення і розвитку франкської держави і права. Формування державного апарату. Влада франкських королів. Основні положення реформи Карла Мартелла (715–741 рр.). Утворення Франкської імперії. Суспільний лад франкської держави. Джерела права. Перехід від варварських до феодальних правових звичаїв. Вплив римського права. Основні риси права.

Основні поняття теми: манора, папська революція, середньовічне право, реформа Карла Мартелла, варварські правди, рецепція римського права

Лекція 8. Держава і право Франції періоду Середньовіччя

Утворення станово-представницької монархії у Франції. Генеральні та провінціальні Штати. Посилення королівської влади. Центральне та місцеве управління. Судова система.

Французький класичний абсолютизм. Ліквідація станово-представницьких органів та посилення необмеженої королівської влади. Розвиток права. Кримінальне право. Судочинство.

Становлення Французького королівства. Становлення королівської адміністрації. Реформи Людовіка IX. Робота Генеральних Штатів. Централізація влади та держави. Регулярна монархія.

Основні поняття теми: абсолютна монархія, лен, цензура, Генеральні Штати, король.

Семінар 4. Характеристика держави і права часів феодального та періоду Середньовіччя (2 год.)

Лекція 9. Держава і право Англії періоду Середньовіччя (2 год.)

Станово-представницька монархія. В Англії. Виникнення і розвиток парламенту. Зародження парламентаризму. Центральні органи влади та місцеве самоуправління. Розвиток права. “Загальне право”. Статутне право.

Особливості англійського абсолютизму. Королівська влада і парламент. Центральні органи влади. Держава і церква. Місцеве управління. Судова система. Розвиток права. Кримінальне право. “Криваве законодавство”. Судовий процес.

Основні поняття теми: станово-представницька монархія, абсолютна монархія, Генеральні штати, королівський суд, суверенно – васальна система Тризни, фелонії, місдімінор, право Прецедент, ороднанси. «Велика Хартія Вольностей»

Лекція 10. Держава і право феодальної Німеччини

Особливості утворення і розвитку німецької феодальної держави і права. Основні тенденції їх розвитку. Періодизація розвитку держави і права в Німеччині. Становлення і розвиток ранньофеодальної держави в Німеччині (X–XII ст.) Територіальна роздробленість та розвиток автономних німецьких князівств-держав (XIII – кінець XVIII ст.). Особливості абсолютизму в Німеччині. Особливості станової структури. Регулювання поземельних, майнових, шлюбно-сімейних відносин. Система кримінального права. “Саксонське Зерцало”, “Кароліна”, «Золота Булла». Міське право.

Основні поняття теми: “Саксонське Зерцало”, “Кароліна”, «Золота Булла»

Семінар 5. Держава і право феодальних Німеччини та Англії

Лекція 11. Становлення права слов'янських народів

Розселення слов'ян, особливості становлення державності на територіях Південних, Західних та Східних слов'ян. Держава Само. Велика Моравія. Князівство Пржемысловичів. Загальна характеристика правових традицій слов'янських народів. Польське право. Чеське земельне право. Законник Стефана Душана. Кримінальне право. Правова система Славонії та Сербії.

Основні поняття теми: Законник Стефана Душана, право мертвої руки, кмети, меропхи.

Змістовий модуль 3. Держави і право країн Сходу

Лекція 12. Виникнення і розвиток мусульманських Держав. Держава і право Арабського Халіфату (2 год.)

Передумови, виникнення і розвиток Арабського Халіфату. Особливості суспільного і державного ладу Арабського Халіфату. Судова система. Джерела мусульманського права. Система мусульманського права.

Основні поняття теми: іслам, халіфат, «арабський світ», Коран, Сунна, Тефсир.

Лекція 13. Турецький султанат (Османська імперія)

Утворення турецької держави, основні етапи її розвитку. правління Сулеймана I (1520—1566 рр.). Форми і механізм турецької держави.

Основні поняття теми: султанат, султан, візир, диван

Семінар 6. Виникнення і розвиток мусульманських Держав.

Лекція 14. Виникнення і розвиток феодальних держав Далекого Сходу. Феодальна держава у Китаї

Особливості Східного феодалізму. Виникнення і розвиток феодальних держав Стародавнього Сходу.

Лекція 15. Японське середньовічне право

Виникнення і розвиток Держави та права Японії. Суспільний лад середньовічної Японії. Кодекс Тайхо-ріцуре. Судова система. Сімейно-шлюбні відносини. Адміністративне та кримінальне право середньовічної Японії.

Основні поняття теми: Сьогунат, бакуфу, с-но-ко-се, атестація чиновника.

Лекція 16. Держава і право Золотої Орди

Об'єднання монгольських племен. Чингізхан. Монголські завоювання. Особливості форми держави Золотої Орди. Звичаєве право монголів.

Семінар 7. Виникнення і розвиток феодальних держав Далекого Сходу (2 год.)

Модуль 4. Виникнення та розвиток буржуазної держави і права

Лекція 17. Загальна характеристика держави і права буржуазного періоду Держава і право Англії нового періоду (2 год.)

Буржуазна революція XVII ст. і утворення буржуазної держави. Зміни у формі держави. Найважливіші акти «Довгого парламенту». Парламентська боротьба з абсолютизмом. Встановлення республіки. Протекторат Кромвеля. «Знаряддя управління».

Реставрація монархії. Зародження політичних партій. «Хебеас корпус акт». «Біль про права». «Акт про престолонаслідування». Формування англійської конституційної монархії, закріплення принципів англійського конституційного права.

Розвиток англійського парламентаризму у XVIII-XIX ст.

Утвердження двопартійної системи.

Основні поняття теми: Двопалатний парламент, Протекторат, конституційна монархія, двопартійна система, «Біль про права» .

Лекція 18. Держава і право США нового періоду (2 год.)

Війна за незалежність та утворення США. «Декларація незалежності». Прийняття конституцій в штатах. «Статті конференції».

Конституція США та створення федерації. Система «стримувань та противаг» трьох гілок влади. Перший цикл конституційних поправок («Біль про права»).

Створення федерального державного апарату. Двопартійна система. Територіальне розширення США.

Громадянська війна між Північчю і Півднем та її вплив на державно-правовий розвиток США.

Основи державної організації. Конгрес. Виконавча влада. Судова система.

Основні поняття теми: конфедерація, конституція, декларація, конституційні поправки, «Білль про права», конгрес.

Семінар 8. Загальна характеристика держави і права буржуазного періоду Держава і право Англії нового періоду. Держава і право США нового періоду. (2 год.)

Лекція 19. Держава і право Франції нового періоду (2 год.)

Буржуазна революція та утворення буржуазної держави у Франції. «Декларація прав людини і громадянина» 1789 р. Проголошення важливих принципів буржуазної держави і права.

Конституція 1791 р. та оформлення конституційної монархії.

Перша республіка у Франції.

Якобінська диктатура. «Декларація прав людини і громадянина» 1793 р. Державний лад якобінської диктатури.

Термідоріанська реакція. Конституція 1795 р.

Переворот Наполеона Бонапарта і Конституція 1799 р. Державний лад період консульства.

Перша імперія. Централізація і бюрократизація державного апарату.

Державна організація легітимної монархії.

Друга республіка і Конституція 1848 р. Державний лад Другої республіки.

Друга імперія. Конституція 1852 р.

Паризька Комуна, її державний лад. Законодавство Паризької Комуни.

Третя республіка. Конституційні закони 1875 р.

Еволюція французького парламентаризму.

Кодифікація права. Цивільний кодекс. Наполеон – класичний кодекс буржуазного права. Кримінальний та кримінально-процесуальний кодекси.

Основні поняття теми: Перша республіка, Якобінська диктатура. «Декларація прав людини і громадянина» 1793 р., Термідоріанська реакція, переворот Наполеона, легітимна монархія, кодекси Наполеона, французький парламентаризм.

Лекція 20. Держава і право Німеччини нового періоду (2 год.)

Особливості розвитку Німеччини у першій половині XIX ст. Реформи в Пруссії. Вплив революції 1848 р. на розвиток німецьких держав. Північнонімецький союз. Утворення імперії. Конституція 1871 р. Державний лад Німеччини у кінці XIX – на початку XX ст. Джерела та основні риси права Німеччини нового періоду.

Основні поняття теми: рейнський союз, конституція Німеччини 1871 р., Німецьке цивільне уложеніє, ландтаг, бундесрат, рейхстаг, «закриття Японії», Революція Мейдзи, Конституція Японії 1889р.

Лекція 21. Держава і право Російської імперії та імперії Габсбургів

Передумови утворення Російської імперії. Правові традиції та державотворення Московії. Джерела права. Перші загальноросійські судєбники 1497 і 1550 рр. Реформа Івана IV. «Соборное уложеніє». 1649 р. та його загальна характеристика

Абсолютна монархія в Росії. Особливості суспільного устрою. Станові реформи Петра I. «Жалувані грамоти дворянству та містам».

Розвиток права. Кримінальне право за «Артикулами військовими з коротким тлумаченням».

Австрійська імперія та реформи Габсбургів. Особливості форми держави та правових систем. Реформи освіченого абсолютизму.

Основні поняття теми: Земські собори, централізована держава, загальноросійські судєбники, «Соборное уложеніє» 1649 р., Кримінальне право за «Артикулами військовими з коротким тлумаченням». Судєбник 1550 р., імперія, реформи, абсолютизм, синод.

Семінар 9. Загальна характеристика держави і права країн центральної та Східної Європи буржуазного періоду. Держава і право Франції, Німеччини, Росії та Австрії

Модуль 5.

Змістовий модуль 5. Розвиток держави і права новітнього часу

Лекція 22. Держава та право країн центральної та східної Європи у 1920-1930-х (2 год.)

Країни центральної та східної Європи у міжвоєнний період. Основні тенденції у державному устрої та законотворчості. Нацизм у Німеччині. Фашизм у Італії. Сталінізм в СРСР.

Формування основ радянського права в 20-30рр. Повалення Тимчасового уряду. Створення Ради Народних Комісарів.

Розпуск Установчих зборів. Створення радянського державного апарату. «Декларація прав трудящого і експлуатованого народу». Встановлення радянської влади на місцях. Розгром опозиційних партій і оформлення однопартійної системи.

Державне будівництво. «Декларація прав народів Росії». Утворення Російської Федерації.

Розробка, прийняття та загальна характеристика Конституції РСФРР 1918 року.

Виникнення основ радянського права. Цивільне право. Державна та кооперативна власність. Муніципалізація житлового фонду. Формування права особистої власності громадян.

Формування принципів радянського сімейного права. Перший кодекс РРФСР. Соціальне законодавство.

Формування основ кримінального права, основних принципів судочинства. Декрет про червоний терор.

Громадянська війна та її вплив на перебудову більшовицького державного апарату. Політика воєнного комунізму.

Згорання цивільно-правових і розширення воєнно-адміністративних методів керівництва економікою. ВРНГ і створення централізованої системи управління.

Розвиток права. Початок кодифікації радянського законодавства. Сімейне, трудове, земельне право. Кримінальне право.

Розвиток федеративних взаємовідносин радянських республік.
Розробка і прийняття першої Конституції СРСР 1924 р. Створення органів державної влади і управління.

Судова система. Організація прокуратури. Утворення адвокатури.
Кодифікаційна робота та формування системи нового законодавства. Кодифікація 20-х років. Утвердження командно-адміністративної системи управління.

Причини буржуазно-демократичної революції 1918 р. у Німеччині. Утворення Веймарської республіки. Веймарська конституція 1919 р. Кризові явища у соціально-економічній та владній сфері у кінці 20-х – на початку 30-х рр. Причини приходу до влади німецького фашизму. Державний та суспільний лад фашистської Німеччини. Законодавство фашистської Німеччини. Утворення ФРН і НДР. Конституція ФРН 1949 р. Державний лад ФРН у другій половині ХХ ст. Соціальна структура суспільства. Соціальне законодавство ФРН. Об'єднання Німеччини у 1990 р. Основні напрями державно-правового розвитку Німеччини у кінці ХХ – на початку ХХІ ст.

Крах фашистської держави у Німеччині.

Утворення ФРН та її Конституція 1949 р.

Утворення єдиної німецької держави у 1990 р.

Німецький націонал - соціалізм.

Встановлення та законодавче оформлення фашистської диктатури в Італії.
Корпоративна держава в Італії.

Японський мілітаризм – східна різновидність фашизму.

Криза і крах фашизму в Італії.

Проголошення республіки. Конституція 1947 року.

Післявоєнний розвиток Японії. Конституція 1947 р.

Основні зміни в праві провідних світових держав.

Основні поняття теми: Тимчасовий уряд, Всеросійський з'їзд Рад, Рада Народних Комісарів, «Декларація прав трудящого і експлуатованого народу», однопартійна система, «Декларація прав народів Росії», Конституції РСФРР 1918 року, державна та кооперативна власність, муніципалізація житлового фонду, Декрет про червоний терор, політика воєнного комунізму, федеративний устрій РСФРР, Закавказька Радянська Федеративна Республіка, нормативно-правові акти, перша Конституція СРСР 1924 р. , судова система, прокуратура, адвокатура, тоталітаризм, авторитаризм, націонал-соціалізм, фашизм, комунізм.ліберально – демократична парламентська монархія, демократизація основ трудового і соціального законодавства, Загальнонаціональне повстання, референдум про політичний устрій, конституція другого покоління, фашизм, тоталітарна диктатура, гітлерюгенд, трудовий фронт, унітарна система устрою, військово - поліцейське свавілля, корпоративна держава, Асоціація допомоги трону, військова диктатура, Федеративна Республіка Німеччини, бундесрат, бундестаг, Східна Німеччина, канцлер, Федеративний конституційний суд.

Лекція 23. Держава та право США новітнього періоду(2 год.)

Централізація державної влади. Новий курс президента Ф.Д. Рузвельта. Розвиток державно-правових інститутів США в ХХ ст. Посилення президентської влади в США. Розвиток карального апарату. Поправки до Конституції США. Зміни у ролі конгресу. Рейганоміка.

Основні поняття теми: Новий курс, економічна криза, товарно-кредитна корпорація, державні кредити, федеральна система банків, легалізація профспілок.

Лекція 24. Розвиток держави в далекосхідних країнах нового часу.

Становлення й розвиток держави нового типу в далекосхідних країнах. Становлення комунізму у Китаї. Японія і Китай після Другої Світової війни. «Економічне диво» Сінгапуру.

Лекція 25. Особливості держави та права країн близького Сходу новітнього часу

Становлення й розвиток держави нового типу в близькосхідних країнах. «Нафтові монархії» та «республіки» Перської затоки. Турецька республіка.

Семінар 10. Особливості держави та права країн близького та далекого Сходу новітнього часу

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн» оцінюються за дванадцятибальною шкалою

Початковий рівень навчальних досягнень

1 бал - студент може відтворити 2-3 події, дати, історичні постаті; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більш ніж 20% від загальної кількості тестів.

2 бали - студент може усно відтворити кілька історичних термінів, явищ; повинен вибрати вірний варіант відповіді (на рівні "так – ні"; частково визначає хронологічну послідовність подій; може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; розрізняє окремі історичні події та явища без зв'язку між ними; виконує 20% від загальної кількості тестів.

3 бали - студент може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з історичними джерелами, слабо орієнтується в хронології подій; має лише загальне уявлення про історичну карту; відсутні сформовані уміння і навички; виконує 30% від загальної кількості тестів.

Середній рівень навчальних досягнень

4 бали - студент має початковий рівень знань; описує історичні події без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити логіку та хронологію подій, слабо орієнтується у поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником, картою, історичними документами; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує 45% від загальної кількості тестів.

5 балів - студент знає більше половини навчального матеріалу, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює історичні поняття, наводить приклади, знає основні дати; орієнтується в хронології; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати під час відповіді карту, схему; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує 55% від загальної кількості тестів.

6 балів - студент самостійно дає більшість визначень, самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати історичні події та явища і робить певні висновки; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, володіє хронологією подій; користується додатковими джерелами (хрестоматія, карта, журнально-газетні публікації, комп'ютерні програми, Інтернет); виконує 65% від загальної кількості тестів.

Достатній рівень навчальних досягнень

7 балів - студент правильно відтворює логіку історичних подій, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, оцінює діяльність історичних постатей, наводить власні приклади на підтвердження висловленої думки; самостійно викладає матеріал теми, здатен з допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується додатковими джерелами історичної інформації; правильно використовує історичну термінологію; складає прості

таблиці та схеми; виконує 75% від загальної кількості тестів.

8 балів - студент має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал в стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події; досконало володіє історичною та політичною картою; формулює і чітко аргументує власну думку; здатен на рецензію відповіді іншого студента; здатен опрацьовувати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; виконує 80% від загальної кількості тестів.

9 балів - студент вільно оперує вивченим матеріалом, самостійно аналізує та систематизує історичні явища; знання може застосовувати у змінених, нестандартних ситуаціях; висловлює стандартну аргументацію при оцінці історико-політичних явищ; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу, але потребує консультації з викладачем; виконує прості творчі завдання; виконує 85% від загальної кількості тестів.

Високий рівень навчальних досягнень

10 балів - студент має глибокі та повні знання історичних подій, явищ, лідерів; може визначити тенденції та протиріччя історичних процесів; робить аргументовані висновки; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно складає таблиці та схеми; вирішує творчі завдання; вільно орієнтується у нестандартних ситуаціях, відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативу; виконує 95% від загальної кількості тестів.

11 балів - студент здатен до самостійного вивчення матеріалу; вміє застосовувати вивчений матеріал для винесення власних аргументованих суджень в практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний підготувати за підтримки викладача виступ на студентську наукову конференцію; самостійно знаходить інформацію (наукова історична література, мас-медіа, Інтернет, мультимедійні програми тощо); вільно оперує термінологією; вирішує проблемно-історичні завдання; виконує 100% від загальної кількості тестів.

12 балів - студент має системні знання, вміє їх самостійно набувати, представляє власні неординарні судження щодо історичних процесів та явищ; користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу історичних явищ; самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; активно використовує знання в практичній діяльності.

6.2.Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Кількість балів
Модуль 1. Форми та право стародавніх держав 1. Виникнення та загальні закономірності становлення і розвитку рабовласницької держави і права. 2. Загальна характеристика розвитку держави і права Стародавнього світу. Держава і право Стародавнього Єгипту та Вавілону 3. Держава і право Стародавньої Індії та Китаю. Закони Ману. 4. Закони 12 таблиць. Реформи Лікурга	5
Модуль 2. Феодальні держави і право	5

<ol style="list-style-type: none"> 1. Сімейне право, оформлення спадщини в середньовічній Англії, 2. Сімейне право, оформлення спадщини, судова система Франції, та Німеччини періоду Середньовіччя. 3. Система діванів та сфера їх відповідальності в Арабському Халіфаті. 4. Японське середньовічне право. 	
<p>Модуль 3. Виникнення та розвиток буржуазної держави і права</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика держави і права буржуазного періоду Держава і право Англії нового періоду 2. Утворення США. Скасування рабства. Конституція 1787 р. 3. Зміни в системі права Франції нового періоду 4. Держава і право Німеччини нового періоду. Конституція Японії 1889 р. 	5
<p>Модуль 4. Держава і право словянських народів, Росії, СРСР.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування основ радянського права 2. Збірники законів словянських народів. 3. Основні зміни держави і права в роки Великої Вітчизняної війни. 4. Повоєнний розвиток правової ситеми в СРСР. 	5
<p>Модуль 5. Розвиток держави і права країн світу в ХХ ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальний захист населення в Німеччині, Італії та Японії новітнього періоду. 2. Держава та право США новітнього періоду. Конституційні поправки. 3. Держава та право Англії новітнього періоду. Виборче законодавство. 4. Порівняння конституції 4 та 5 республіки у Франції. 	5
Всього	25

Критерії оцінювання самостійної роботи.

5 балів – завдання виконані в повному обсязі, студент має системні, дієві знання, володіє понятійним апаратом, відповіді на запитання вичерпні й аргументовані, не мають помилок.

4 бали – робота виконана в повному обсязі, але має деякі неточності і незначні помилки; достатньо високий рівень загальної обізнаності з предмету та адаптивності при доборі потрібного матеріалу.

3 бали – поверхневе знання змісту тем з дисципліни, труднощі при використанні понятійного апарату, відсутність міцних логічних зв'язків і послідовності у розумінні навчального предмету.

2 бали – студент знайомий з матеріалом, але не виділяє основних положень, допускає суттєві помилки, які викривлюють зміст, не вміє користуватися термінологією і поєднувати теоретичні засади з практичним їх втіленням.

1 бал – не виявляє розуміння матеріалу, має розрізненні знання, допускає грубі помилки, обсяг виконаного завдання менше 20%.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма проведення модульного контролю – модульна контрольна робота

Форма проведення – письмова.

Час проведення – 80 хвилин.

Максимальна кількість балів: 25 балів

Критерії оцінювання:

Письмові відповіді на теоретичні питання (розв'язання юридичних задач) оцінюються в залежності від правильності та повноти відповіді.

Виконання тестових завдань оцінюється в 1 бал за кожну правильну відповідь

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Підсумкова оцінка виставляється за результатами проміжного контролю. Результати заліків оцінюються за дванадцятибальною шкалою відповідно до кількості набраних балів, і оголошуються на останньому практичному, семінарському чи лабораторному занятті.

Оцінка виставляється за умови, коли студент успішно виконав усі види робіт для проміжного контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. У разі невиконання окремих обов'язкових видів робіт з об'єктивних причин, студент повинен виконати їх і прозвітуватись у строк до останнього семінарського (практичного, лабораторного) заняття. Час та порядок виконання робіт і звітування визначає викладач.

Таблиця переведення балів:

Оцінка за 12-бальною шкалою	Оцінка за стобальною шкалою
12	98-100
11	94-97
10	93-90
9	89-86
8	85-82
7	81-75
6	74-69
5	68-65
4	64-60
3	59-35
2	34-20
1	19-1

7. Навчально-методична карта дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн»

Разом: 150 год., лекції – 40 год., семінарські – 24 год., індивідуальна робота – 18 год., самостійна робота – 50 год., підсумковий контроль – 8 год.

Модуль	Модуль 1.					Модуль 2.					Модуль 3				
Назва модуля	Форми та право стародавніх держав					Феодалні держави і право					Виникнення та розвиток буржуазної держави і права				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
Дати															
Теми лекцій	Загальна характеристика курсу «Історія держави і права зарубіжних країн»	Загальна характеристика розвитку держави і права Стародавнього світу. Держава і право Стародавнього Єгипту та Вавілоно	Держава і право Стародавньої Індії та Китаю	Держава і право Стародавньої Греції та Риму	Загальна характеристика держави і права феодалного періоду. Держава і право франків.	Держава і право Франції, Англії та Німеччини періоду Середньовіччя	Держава і право Арабського Халіфату	Держава і право Московії періоду Середньовіччя	Загальна характеристика держави і права буржуазного періоду Держава і право Англії нового періоду	Держава і право США нового періоду	Держава і право Франції нового періоду	Держава і право Німеччини та Японії нового періоду	Держава і право Російської імперії другої половини XIX – початку XX ст.		
Теми семінарських занять		Загальна характеристика розвитку держави і права Стародавнього Єгипту та Вавілоно		Держава і право Стародавніх Індії, Китаю, Стародавньої Греції та Риму		Характеристика держави і права часів феодалного та періоду Середньовіччя		Держава і право Арабського Халіфату Держава і право Московії періоду Середньовіччя		Загальна характеристика держави і права країн Європи та США буржуазного періоду	Держава і право Франції нового періоду	Держава і право Німеччини та Японії нового періоду Держава і право Російської імперії другої половини XIX – початку XX ст.			
Поточний контроль															
Підсумковий контроль	залік														

Модуль	<i>Модуль 4</i>					<i>Модуль 5.</i>						
Назва модуля	<i>Держава і право СРСР</i>					<i>Розвиток держави і права країн світу в ХХ ст.</i>						
Лекції	13	14		15		16		17		18	19	
Дати												
Теми лекцій	Жовтнева революція 1917 р. та утворення радянської держави і права в Росії. Формування основ радянського права	Основні зміни держави і права в роки Великої Вітчизняної війни		Повоєнний розвиток СРСР. Розпад СРСР.		Держава та право Німеччини, Італії та Японії новітнього періоду		Держава та право США новітнього періоду		Держава та право Англії новітнього періоду	Держава та право Франції новітнього періоду	
Теми семінарських занять			Формування основ радянського права. Повоєнний розвиток СРСР. Розпад СРСР.		Повоєнний розвиток СРСР. Розпад СРСР.		Держава та право Німеччини, Італії та Японії новітнього періоду		Держава та право США новітнього періоду			Держава та право Англії новітнього періоду. Держава та право Франції новітнього періоду
Поточний контроль					Контр. робота							Контр. робота
Підсумковий контроль	залік											

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Орленко В.В., Орленко В.І. Історія держави і права зарубіжних країн : посіб. для підготов. до іспитів / В. І. Орленко, В. В. Орленко. – 8-е вид., стереотип. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2015. – 244 с.
2. Тетарчук І., Дяків Т.. Історія вчень про державу та право. Навчальний посібник для підготовки до іспитів / І. Тетарчук, Т. Дяків. – К.: Центр навчальної літератури, 2017 - – 184 с.
3. Трофанчук Г.І. Історія держави і права зарубіжних країн. К.: Юрінком-Інтер, 2018 – 448 с.
4. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн/ Н. В. Хома. - Л.: Новий світ., 2018, - 480 с.
5. Чернявська Т.І. Історія держави та права зарубіжних країн : навч. посіб. (практикум) / Т. І. Чернявська, Г. О. Фрейман. – К.: Кондор, 2014. – 400 с.

Додаткова

1. Грубінко А. В. Історія держави і права зарубіжних країн" (словник-довідник. Навчально-методичний посібник). / А. В. Грубінко. – Тернопіль: Видавництво ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2015. – 124 с.
2. Маймескулов Л. М. Історія держави і права зарубіжних країн [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. М. Маймескулов та ін.] ; за ред. проф. Л. М. Маймескулова ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х. : Право, 2011. - 518 с. Макарчук В. С., Процик В. М. Загальна історія держави і права зарубіжних країн : [навчальний посібник]. 7- ме видання. 2013 рік. – 340 с.
3. Макарчук В. С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн [Текст] : навч. посіб. / В. С. Макарчук ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Ін-т права та психології. - Вид. 8-ме, допов. - Київ : Атіка ; Харків : Право, 2015. - 623 с.
4. Гринько С. Д., Голуб С. М. Римське право та його історичне значення / С. Д. Гринько, С. М. Голуб // Університетські наукові записки. - 2016. - № 3. - С. 342-350.
5. Гринько С. Д. Дигести Юстиніана як джерело римського приватного права/С. Д. Гринько// Університетські наукові записки, - 2007, - № 1 (21), с. 90-96.
6. Новицький, І. Б. Римське право: підручник для академічного бакалаврату / І.Б. Новицький. - М : Видавництво Юрайт ; ІД Юрайт, 2015. - 298 с.
7. Тищик Б.Й. Історія держави і права зарубіжних країн. Новий час (XVII ст. - 1918 р.) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Б. Й. Тищик. - Л. : Світ, 2013. - 750 с.
8. Тищик Б.Й. Історія держави і права країн Стародавнього світу [Текст] : навч. посіб. / Б. Й. Тищик. - Л. : Світ, 2001. - 382 с.

9. Мироненко П. В. Форма правління. Політичні трансформації на зламі століть/П. В. Мироненко. – К.: “Академія”, 2014. - 220 с.
10. Лубська М. В. Мусульманське право: сутність, джерела, структура : монографія / М. В. Лубська. – К. : Академвидав, 2009. –. 256 с.
11. Олексенко Р. І. Формування Московської держави в контексті історичної спадщини Київської Русі / Р. І. Олексенко // Історична пам'ять. - 2016. - Вип. 34-35. - С. 18-24.
12. Дворнік Ф. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації [Текст] : пер. з англ. / Ф. Дворнік. - К. : Дух і Літера, 2005. - 512 с.
13. Ковальчук М. Включення нових територій до складу Османської імперії та формування її територіального устрою у XIV–XVI ст. / М. Ковальчук // Український історичний збірник. - 2015. - Вип. 18. - С. 40-51.
14. Ковальчук М. Організація провінційного управління Османської імперії XVI ст. за даними канун-наме / М. Ковальчук // Український історичний збірник. - 2017. - Вип. 19. – С. 67-82.
15. Барчук І. В. Специфіка джерел канонічного права східної християнської церкви/І. В. Барчук. - Прикарпатський юридичний вісник. Випуск 1 (4), 2014. – С. 7 – 17.
16. Пленюк М. Поняття юридичного факту в доктрині цивільного права: історія і сучасність / М. Пленюк // Юридична Україна. - 2014. - № 11. - С. 58-62.
17. Диса К. Історія з відьмами. Суди про чари в українських воєводствах Речі Посполитої XVII–XVIII століть/ Катерина Диса. – К.: Критика, 2008.- 302 с.
18. О.А.Підпригора, Є.О.Харитонов. Римське право [Текст] : підручник / О. А. Підпригора, Є. О. Харитонов. - 4-те вид. - Київ : Юрінком Інтер, 2014. - 525 с.
19. Хрестоматія по истории государства и права зарубежных стран (комментированная) [Текст] / [сост.: Л. Н. Маймескулов, Д. А. Тихоненков] ; под ред. проф. Л. Н. Маймескулова. - Х. : Право, 2011. - 870, [2] с.